

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 115/07-44

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. októbra 2007 v senáte zloženom z predsedu Milan Ľalíka a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Petra Brňáka prerokoval prijatú sťažnosť T. M., t. č. vo väzbe, zastúpeného advokátom JUDr. J. G., B. B., vo veci namietaného porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky v konaní vedenom Krajským súdom v Banskej Bystrici pod sp. zn. 3 Tpo 48/07 v súvislosti s dôvodnosťou predĺženia lehoty trvania väzby v prípravnom konaní a takto

r o z h o d o l :

1. Krajský súd v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tpo 48/07 uznesením zo 16. mája 2007 p o r u š i l základné právo T. M. na osobnú slobodu uvedené v čl. 17 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky v súvislosti s predĺžením lehoty trvania väzby v prípravnom konaní po 17. máji 2007 do 17. júna 2007.

2. Uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 3 Tpo 48/07 zo 16. mája 2007 z r u š u j e v časti týkajúcej sa T. M., a Okresnému súdu Banská Bystrica p r i k a z u j e , aby prepustil T. M. n e o d k l a d n e z väzby na slobodu.

3. T. M. p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 9 444 Sk (slovom deväťtisícštyristoštyridsaťštyri slovenských korún), ktorú je Krajský súd v Banskej Bystrici p o v i n ň ý vyplatiť jeho právnemu zástupcovi advokátovi JUDr. J. G. do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Sťažnosti T. M. vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) č. k. I. ÚS 115/07-15 z 28. júna 2007 bola prijatá na ďalšie konanie sťažnosť T. M., t. č. vo väzbe (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v konaní vedenom Krajským súdom v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 3 Tpo 48/07 v súvislosti s dôvodnosťou predĺženia lehoty trvania väzby v prípravnom konaní.

2. Podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prerokoval ústavný súd túto vec na neverejnom zasadnutí, keďže tak sťažovateľ podaním z 13. augusta 2007, ako aj krajský súd vo vyjadrení z 27. júla 2007 vyslovili súhlas s tým, aby sa upustilo od ústneho pojednávania. Ústavný súd vychádzal pritom z listinných dôkazov a vyjadrení účastníkov konania nachádzajúcich sa v jeho spise.

3. Zo sťažnosti a z priložených listinných dôkazov vyplýva (v rozsahu, v akom bola sťažnosť prijatá na ďalšie konanie), že sťažovateľ je trestne stíhaný ako člen organizovanej skupiny pre trestný čin nedovolennej výroby a držby omamnej látky, psychotropnej látky, jedu a prekurzora a obchodovania s nimi podľa § 187 ods. 1 písm. a), b), c) a d), ods. 4 písm. a) Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005, pričom tento trestný čin bol 28. júna 2006 prekvalifikovaný na obzvlášť závažný zločin nedovolennej výroby omamných látok a psychotropných látok, jedov a prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa

§ 172 ods. 1 písm. a), b), c), d), ods. 2 písm. c) Trestného zákona účinného od 1. januára 2006. Sťažovateľ bol vzatý do väzby uznesením sudcu pre prípravné konanie Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 0 Tp 94/06 z 20. júna 2006 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 3 Tpo 66/06 z 26. júna 2006, a to z dôvodu ustanovenia § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku účinného od 1. januára 2006 (ďalej len „Trestný poriadok“). Väzba začala plynúť 17. júna 2006. Ďalším uznesením okresného súdu sp. zn. 0 Tp 94/06 z 2. marca 2007 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 3 Tpo 27/07 zo 16. marca 2007 bola väzba sťažovateľa predĺžená do 17. mája 2007. Prokurátor Krajskej prokuratúry v Banskej Bystrici (ďalej len „prokurátor“) podal 20. apríla 2007 návrh na predĺženie lehoty trvania väzby sťažovateľa do 17. júna 2007, v ktorom uviedol, že prípravné konanie nie je možné podaním obžaloby ukončiť do 17. mája 2007, a to pre značný rozsah spisového materiálu, zložitost' dôkaznej situácie, ako aj zaťaženosť prokurátora. Keďže dôvody väzby u sťažovateľa trvajú, navrhol lehotu predĺžiť do 17. júna 2007, čo je reálna doba na ukončenie prípravného konania podaním obžaloby. Uznesením okresného súdu sp. zn. 0 Tp 94/06 z 3. mája 2007 bolo rozhodnuté, že sa lehota trvania väzby sťažovateľa nepredlžuje. Prokurátor podal proti tomuto uzneseniu sťažnosť bez bližšieho odôvodnenia. Uznesením krajského súdu sp. zn. 3 Tpo 48//07 zo 16. mája 2007 bolo uznesenie okresného súdu zrušené a väzba sťažovateľa predĺžená do 17. júna 2007.

Podľa názoru sťažovateľa nie je zrejmé, na základe akých konkrétnych dôvodov a skutočností dospel krajský súd na neverejnom zasadnutí 16. mája 2007 k záveru, že dôvody väzby naďalej trvajú a následne k rozhodnutiu o predĺžení lehoty trvania väzby do 17. júna 2007. Ak krajský súd konštatuje, že *„pretrváva obava, že obvinení v prípade prepustenia z väzby na slobodu budú pokračovať v páchaní trestnej činnosti zvlášť toho istého druhu, ktorá je trestnou činnosťou obzvlášť závažnou a toto riziko je v predmetnej rozsiahlej skupinovej veci podstatné“*, tak sťažovateľ nevie, odkiaľ čerpal krajský súd takúto informáciu. Ani prokurátor ju totiž v sťažnosti netvrdil, keďže sťažnosť neodôvodnil.

Ďalej sťažovateľ namieta rozpor tvrdenia prevzatého z návrhu prokurátora, podľa ktorého rozsah spisového materiálu, náročnosť veci, ako aj pracovné vyťaženie v iných veciach neumožní prokurátorovi vypracovať a podať obžalobu do 17. mája 2007, teda do skončenia lehoty v tom čase posledného predĺženia väzby. Skutočnosť, že krajský súd tento

argument akceptoval, je v rozpore s princípmi demokratického a právneho štátu, pretože pracovné vyťaženie prokurátora nemožno vyhodnotiť v neprospech sťažovateľa tak, že v dôsledku tejto skutočnosti musí byť naďalej vo väzbe. Nemožno súhlasiť s názorom krajského súdu, podľa ktorého subjektívnym zavinením nemožno nazvať pracovnú vyťaženosť prokurátora v obdobných veciach, lebo predovšetkým treba vziať na zreteľ časové hľadisko potreby naštudovania predloženého spisového materiálu a zodpovedné vypracovanie obžaloby, ktoré nemôže ohraničovať alebo stanoviť svojvoľne sudca pre prípravné konanie, lebo aj on má vychádzať z konkrétnej situácie, náročnosti veci a závažnosti trestnej činnosti. Krajský súd v tomto smere opomenul, že prokurátor dozoruje trestnú vec sťažovateľa, a preto je povinný doslova „*v ktorúkoľvek chvíľu*“ mať prehľad o spise, stave vyšetrovania, hodnote dôkazov a iného dôkazného materiálu, takže pre neho nemá byť problém vypracovať a podať obžalobu. Sťažovateľ zdôrazňuje, že prokurátor mal dostatok času vypracovať a podať obžalobu, pričom v skutočnosti 14. mája 2007, teda ešte pred rozhodovaním krajského súdu, bola obžaloba podaná okresnému súdu. To znamená, že 16. mája 2007, v čase rozhodovania krajského súdu, už tvrdenie prokurátora o jeho vyťaženiach nebolo pravdivé. Vzhľadom na túto skutočnosť predĺženie väzby bolo postavené na neexistujúcich dôvodoch.

Sťažovateľ žiada vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označeného základného práva v konaní vedenom krajským súdom pod sp. zn. 3 Tpo 48/07 s tým, aby bolo uznesenie krajského súdu sp. zn. 3 Tpo 48/07 zo 16. mája 2007 zrušené a krajskému súdu prikázané prepustiť sťažovateľa neodkladne z väzby. Sťažovateľ požaduje náhradu trov právneho zastúpenia advokátom v sume 6 825 Sk.

4. Z prípisu predsedu krajského súdu z 27. júla 2007 a z priloženého vyjadrenia predsedu senátu krajského súdu z toho istého dňa (obe písomnosti boli ústavnému súdu doručené 3. augusta 2007) vyplýva, že senát 3 To zotrváva vo veci na stanovisku, podľa ktorého uznesenie o predĺžení väzby bolo vydané po splnení zákonných podmienok pre ďalšie trvanie väzby, resp. pre jej predĺženie. Preskúmavali sa pritom nielen dôvody uvádzané prokurátorom v návrhu na predĺženie väzby, ale aj všetky ostatné okolnosti prípadu majúce na rozhodnutie vplyv. Tieto sú dané nielen skutočnosťami, ktoré uvádza sťažovateľ, resp. prokurátor, ale aj tými, ktoré sú uvedené v uznesení krajského súdu. Treba

zdôrazniť, že ide o dôvody väzby majúce za cieľ zabrániť sťažovateľovi v páchaní ďalšej trestnej činnosti, pričom konkrétne skutočnosti odôvodňujúce tento cieľ nepominuli doterajším trvaním väzby, ale ani štádiom konania, ktoré by bolo možné zohľadniť skôr v prípade kolúznej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku.

5. Z repliky sťažovateľa z 13. augusta 2007 doručenej ústavnému súdu faxom toho istého dňa a poštou 15. augusta 2007 vyplýva, že sťažovateľ trvá na svojich tvrdeniach. Keďže sa vo vyjadrení krajského súdu iba opakuje nežiaduca argumentácia a prax odvolacieho súdu, nie je potrebné niečo navyše k doterajším stanoviskám dodať. Vzhľadom na dopyt ústavného súdu sťažovateľ uvádza, že je i naďalej vo väzbe v zmysle § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, pričom okresný súd rozhodol o ďalšom trvaní jeho väzby uznesením sp. zn. 4 T 52/2007 zo 6. augusta 2007 v rámci predbežného prerokovania obžaloby.

II.

1. Z uznesenia okresného súdu sp. zn. 0 Tp 94/06 z 3. mája 2007 vyplýva, že lehota trvania väzby sťažovateľa nebola predĺžená. Okresný súd takto rozhodol na základe návrhu prokurátora z 20. apríla 2007, podľa ktorého prípravné konanie podaním obžaloby nie je možné skončiť do dátumu posledného predĺženia väzby, teda do 17. mája 2007, a to pre značný rozsah spisového materiálu, zložitost' dôkaznej situácie, ako aj zaťaženosť prokurátora. Keďže dôvody väzby u sťažovateľa naďalej trvajú, reálna doba na ukončenie prípravného konania podaním obžaloby odôvodňuje podľa prokurátora predĺženie väzby do 17. júna 2007. Podľa názoru okresného súdu návrh prokurátora nie je dôvodný. Hoci dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku trvajú, trestné stíhanie sťažovateľa je dôvodné a je podporené viacerými dôkazmi a hoci sťažovateľ bol už pre rovnakú trestnú činnosť odsúdený, treba brať na zreteľ, že väzba môže trvať len nevyhnutný čas. Prokurátor nepreukázal relevantným spôsobom dôvodnosť predĺženia väzby, a to či už pre obtiažnosť veci, alebo z iných závažných dôvodov. Prokurátor požiadal o predĺženie lehoty trvania väzby už tretíkrát. Prvýkrát ju žiadal predĺžiť o štyri mesiace, pričom bola predĺžená o tri mesiace, druhýkrát ju žiadal predĺžiť o tri mesiace, pričom bola predĺžená o dva mesiace. To znamená, že spolu bola lehota na dvakrát predĺžená o päť mesiacov, teda

o mesiac viac, ako žiadal prokurátor pri prvom predĺžení. Zároveň je potrebné poukázať na to, že dôvody predlžovania väzby uvedené v posledných dvoch návrhoch sa čiastočne prekrývajú, predovšetkým ohľadom výsluchu svedka v Rakúsku, ďalej ohľadom určenia hodnoty zaistenej drogy a napokon ohľadom vypočutia znalcov k podaným posudkom. Pritom zo spisu vyplýva, že minimálne výsluch svedka v Rakúsku sa nevykonal a po 7. februári 2007 neboli podané ďalšie znalecké posudky. Výsluch znalkyne RNDr. K. sa vykonal 12. marca 2007. To znamená, že vo veci buď už boli vykonané všetky úkony, alebo niektoré avizované úkony nakoniec nebolo potrebné vykonať. Okresný súd nepovažuje za zákonom vyžadovanú obtiažnosť veci tvrdený rozsah spisového materiálu a zložitosť dôkaznej situácie, lebo prokurátor o rozsahu a náročnosti veci vedel počas celého prípravného konania a podľa toho si mal napláňovať úkony a svoj postup vo veci. Tým, že akceptoval posledné predĺženie lehoty trvania väzby do 17. mája 2007 (keďže nepodal proti predmetnému uzneseniu sťažnosť), mal sa súčasne prispôbiť situácii tak, aby bol schopný podať obžalobu v uvedenej lehote. Ani ďalší dôvod prokurátora spočívajúci v jeho pracovnej zaťažnosti nemožno akceptovať, lebo je vecou orgánov prokuratúry zariadiť si pracovný čas tak, aby sa stíhali súdom určené lehoty a nevznikali prietahy v konaní. Skutočnosť, že prokurátor má iné pojednávania (dátumovo a miestne špecifikované v návrhu), je irelevantná a nemožno ju považovať za iný závažný dôvod, pre ktorý nie je možné vec v prípravnom konaní ukončiť. Zhodný právny názor vyplýva aj z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky publikovaného pod č. R 24/1999. Je nemysliteľné, aby sa lehota trvania väzby viackrát predlžovala bez závažných dôvodov a bez toho, aby boli porušené ústavné práva obvinených osôb na bezprietahové, prednostné a urýchlené prerokovanie väzobnej veci. Vzhľadom na uvedené skutočnosti neboli splnené kumulatívne podmienky na predĺženie väzby v zmysle § 76 ods. 2 Trestného poriadku.

2. Z uznesenia krajského súdu sp. zn. 3 Tpo 48/07 zo 16. mája 2007 vyplýva, že uznesenie okresného súdu sp. zn. 0 Tp 94/06 z 3. mája 2007 bolo zrušené a podľa § 76 ods. 2 Trestného poriadku bola lehota trvania väzby sťažovateľa a ďalších osôb predĺžená do 17. júna 2007. Podľa názoru krajského súdu dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku u sťažovateľa naďalej trvá, lebo i naďalej je daná obava, že sťažovateľ by pokračoval v páchaní tej obzvlášť závažnej trestnej činnosti toho istého druhu. Nemožno

sa stotožniť s názorom okresného súdu, že dôvod, pre ktorý žiada predĺženie väzby, si zaviniť sám. Subjektívnym zavinením nemožno nazvať pracovnú vyťaženosť prokurátora v obdobných veciach, lebo predovšetkým treba brať na zreteľ časové hľadisko potreby naštudovania spisového materiálu a zodpovedného vypracovania obžaloby, ktoré nemôže ohraničiť alebo stanoviť svojvoľne sudca pre prípravné konanie, lebo aj on musí vychádzať z konkrétnej situácie, náročnosti veci a závažnosti trestnej činnosti. Nemožno pritom prehliadnuť, že trestné stíhanie bolo začaté 16. mája 2005, pričom voči konkrétnym osobám bolo vznesené obvinenie 18. júna 2006. Vzhľadom na druh trestnej činnosti, jej rozsah, počet páchatel'ov, potrebu dokazovania znaleckými posudkami, časovo náročnými odbornými vyjadreniami a množstvom svedkov a listinných dôkazov nemožno doterajšiu dobu ani zďaleka považovať za dlhú z hľadiska ukončenia vyšetrovania a podania obžaloby. Doteraz určená lehota trvania väzby je značne pod hranicou vyplývajúcou z ustanovenia § 76 ods. 6 písm. c) Trestného poriadku. Vychádzajúc hlavne z uvedených skutočností dospel krajský súd k záveru, že dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku naďalej trvá a zároveň sú splnené zákonné podmienky pre predĺženie lehoty trvania väzby v zmysle § 76 ods. 1 a ods. 6 písm. c) Trestného poriadku.

3. Podľa zistenia ústavného súdu prokurátor podal na sťažovateľa a ďalšie osoby obžalobu okresnému súdu 14. mája 2007. Konanie je vedené pod sp. zn. 4 T 52/2007.

4. Z prípisu predsedu okresného súdu sp. zn. Spr 4028/07 zo 14. augusta 2007 doručeného ústavnému súdu 17. augusta 2007 vyplýva, že sťažovateľ je stále vo väzbe. Navyše je známe aj to, že na verejnom zasadnutí okresného súdu konanom 6. augusta 2007 sa rozhodlo, že sa sťažovateľ (spolu aj s viacerými ďalšími obžalovanými) ponecháva naďalej vo väzbe. Vo veci je určený termín hlavného pojednávania na 3. október a 10. október 2007. Spis okresného súdu sp. zn. 4 T 52/2007 sa nachádzal ku 14. augustu 2007 na krajskom súde za účelom rozhodnutia o sťažnosti podanej proti uzneseniu zo 6. augusta 2007.

5. Podľa zistenia ústavného súdu uznesením krajského súdu sp. zn. 5 To 239/07 z 11. septembra 2007 bola sťažnosť podaná sťažovateľom proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 4 T 52/2007 zo 6. augusta 2007 zamietnutá.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa § 72 ods. 2 tretej vety Trestného poriadku o väzbe rozhoduje súd a v prípravnom konaní na návrh prokurátora sudca pre prípravné konanie.

Podľa § 76 ods. 2 Trestného poriadku ak by lehota trvania väzby v prípravnom konaní presiahla šesť mesiacov, je prokurátor povinný podať sudcovi pre prípravné konanie návrh na predĺženie lehoty väzby, ak obvineného z väzby neprepustí sám. Predĺžiť lehotu väzby obvineného možno len vtedy, ak bol návrh prokurátora doručený súdu najmenej pätnásť pracovných dní pred uplynutím šesťmesačnej lehoty a ak nebolo možné pre obtiažnosť veci alebo z iných závažných dôvodov trestné stíhanie v tejto lehote skončiť

a prepustením obvineného na slobodu hrozí, že bude zmarené alebo podstatne sťažené dosiahnutie účelu trestného konania.

Podľa § 76 ods. 3 Trestného poriadku sudca pre prípravné konanie rozhodne o návrhu prokurátora na predĺženie lehoty väzby tak, aby v prípade podania sťažnosti proti rozhodnutiu mohol byť spis predložený nadriadenému súdu najneskôr päť dní pred uplynutím lehoty väzby; nadriadený súd rozhodne do uplynutia lehoty, ktorá sa má predĺžiť. Predĺžená lehota väzby môže trvať až šesť mesiacov, nesmie však presiahnuť lehotu uvedenú v odseku 7.

Podľa § 76 ods. 4 Trestného poriadku ak bolo rozhodnuté, že lehota väzby obvineného sa predlžuje, je v prípravnom konaní prokurátor po každom takomto rozhodnutí povinný opäť podať návrh podľa odseku 2 alebo prepustiť obvineného na slobodu.

Podľa § 76 ods. 5 Trestného poriadku súdu plynie lehota väzby (...) od podania obžaloby (...).

Predmetom skúmania ústavného súdu vymedzeným jeho uznesením č. k. I. ÚS 115/07-15 z 28. júna 2007 je zákonnosť a ústavnosť uznesenia krajského súdu sp. zn. 3 Tpo 48/07 zo 16. mája 2007, a to z hľadiska oprávnenosti predĺženia väzby sťažovateľa po 17. máji 2007 do 17. júna 2007.

Každé pozbavenie slobody musí byť „zákonné“, t. j. musí byť vykonané „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, musí byť zlučiteľné s účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli (I. ÚS 165/02, ale aj II. ÚS 55/98, I. ÚS 177/03, III. ÚS 7/00).

Z uvedenej zásady vyplýva, že porušenie zákona v prípade rozhodovania o väzbe zakladá zároveň aj porušenie čl. 17 ods. 5 ústavy.

Sťažovateľ namieta, že uznesenie okresného súdu sp. zn. 0 Tp 94/06 z 3. mája 2007, ktorým nebola lehota trvania väzby predĺžená, bolo v súlade so zákonom. Okrem iných námietok poukazuje aj na skutočnosť, že hoci prokurátor požiadal o predĺženie väzby do

17. júna 2007 preto, že nestačí do 17. mája 2007 (do termínu predchádzajúceho predĺženia väzby) podať obžalobu, a hoci z rovnakého dôvodu podal proti nepriaznivému uzneseniu okresného súdu sťažnosť, v skutočnosti 14. mája 2007 obžalobu okresnému súdu podal, pričom konanie o obžalobe je vedené okresným súdom pod sp. zn. 4 T 52/2007. Podľa sťažovateľa to znamená, že argumentácia prokurátora uvedená v jeho návrhu na predĺženie väzby do 17. júna 2007 nezodpovedala skutočnosti.

Podľa názoru ústavného súdu uvedená argumentácia sťažovateľa je pre posúdenie veci rozhodujúca. Práve preto sa ďalšími argumentmi sťažovateľa, týkajúcimi sa oprávnenosti väzby po 17. máji 2007, už nie je potrebné zaoberať.

Jurisdikcia sudcu pre prípravné konanie sa končí momentom podania obžaloby, čo zároveň znamená, že rozhodovanie o dôvodnosti väzby prináleží po podaní obžaloby sudcovi (sudcom) a súdu konajúcemu a rozhodujúcemu o merite veci (I. ÚS 204/05).

O väzbe rozhoduje všeobecný súd vždy s účinkami pro futuro. Nie je teda možné rozhodovať o väzbe so spätnou účinnosťou (mutatis mutandis I. ÚS 88/04, I. ÚS 100/04).

Aktívna legitímácia prokurátora žiadať o vzatie do väzby a o predĺženie väzby podľa § 72 ods. 2 a 4 a § 76 ods. 4 Trestného poriadku sa vzťahuje len na prípravné konanie. Prokurátor môže teda navrhovať predĺženie väzby len v prípravnom konaní. Prokurátor podal návrh na predĺženie väzby sťažovateľa 20. apríla 2007. Nemôžu byť nijaké pochybnosti o tom, že v danom časovom momente bol prokurátor na podanie takéhoto návrhu aktívne legitimovaný. Sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 0 Tp 94/06 z 3. mája 2007 podal prokurátor do súdnej zápisnice takisto 3. mája 2007. Aj v tomto časovom momente bol ešte aktívne legitimovaný. Situácia sa zásadne zmenila vo chvíli, keď prokurátor 14. mája 2007 podal obžalobu okresnému súdu. Týmto momentom totiž stratil aktívnu legitímáciu žiadať o predĺženie väzby, resp. trvať na podanej žiadosti. V rovnakom časovom okamihu sa ukončila aj jurisdikcia sudcu pre prípravné konanie, ktorý však už predtým, teda v čase trvania svojej jurisdikcie, o návrhu prokurátora rozhodol. Podaním obžaloby vznikla situácia, v ktorej už krajský súd konajúci o sťažnosti prokurátora proti uzneseniu okresného súdu nemohol rozhodovať o ďalšom trvaní väzby sťažovateľa

v prípravnom konaní pro futuro. Krajský súd rozhodol 16. mája 2007 a predĺžil lehotu trvania väzby sťažovateľa po 17. máji 2007 do 17. júna 2007. Keďže prípravné konanie vo veci sťažovateľa sa podaním obžaloby 14. mája 2007 ukončilo, krajský súd, súc obmedzený rozsahom jurisdikcie sudcu pre prípravné konanie, mohol by rozhodovať o ďalšom trvaní väzby sťažovateľa iba do 14. mája 2007, teda nie za obdobie po 17. máji 2007 až od 17. júna 2007. Rozhodovanie o väzbe sťažovateľa do 14. mája 2007 by bolo ale rozhodovaním so spätnou účinnosťou, a navyše nebolo by ani vôbec potrebné, lebo predchádzajúcim právoplatným uznesením sudcu pre prípravné konanie bola väzba sťažovateľa už predtým predĺžená do 17. mája 2007.

S prihliadnutím na uvedené rozhodujúce skutočnosti treba uznesenie krajského súdu považovať za nezákonné, a preto aj priečiace sa čl. 17 ods. 5 ústavy (bod 1 výroku nálezu).

Ústavný súd považuje za potrebné v tejto súvislosti poznamenať, že na základe dôkazov, ktoré mal k dispozícii, zdá sa byť veľmi pravdepodobné, že krajský súd takto konal preto, lebo vôbec nevedel o skutočnosti, že prokurátor ešte 14. mája 2007 podal obžalobu. Ten totiž podľa všetkého o svojom postupe krajský súd neinformoval a nepovažoval za potrebné ani vziať späť podanú sťažnosť, resp. podaný návrh na predĺženie väzby, ktorý sa stal celkom zbytočným a nelogickým.

Keďže ústavný súd rozhodol o porušení základného práva sťažovateľa uznesením krajského súdu sp. zn. 3 Tpo 48/07 zo 16. mája 2007, podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde toto uznesenie zrušil v časti týkajúcej sa sťažovateľa (bod 2 výroku nálezu).

Sťažovateľ ďalej požaduje, aby ústavný súd prikázal krajskému súdu prepustiť ho neodkladne z väzby.

V zásade treba uviesť, že ústavný súd prikáže všeobecnému súdu prepustiť trestne stíhanú osobu z väzby spravidla vtedy, keď nezistil dôvodnosť ďalšieho trvania väzby, alebo ak neexistuje ústavne akceptovateľný zákonný dôvod pre ďalšie trvanie väzby [napr. neprávoplatné, ale vykonateľné uznesenie prvostupňového súdu o predĺžení väzby, resp. o ponechaní vo väzbe (napr. III. ÚS 295/05, III. ÚS 84/06)].

V danom prípade sa ústavný súd materiálnou dôvodnosťou ďalšieho trvania väzby sťažovateľa vôbec nezaoberal, a preto ani nedospel k žiadnemu záveru v tomto smere. Treba však konštatovať, že zrušením uznesenia krajského súdu sp. zn. 3 Tpo 48/07 zo 16. mája 2007 vznikla situácia, keď po 17. máji 2007 už neexistuje nijaký ústavne akceptovateľný zákonný dôvod pre ďalšiu väzbu sťažovateľa. Uznesenie okresného súdu sp. zn. 4 T 52/2007 zo 6. augusta 2007 za takýto dôvod považovať nemožno, lebo „protiústavnosť sťažovateľovej väzby v dôsledku absencie jej ústavne akceptovateľného titulu nemohla byť následne odstránená neskorším súdnym rozhodnutím“ (II. ÚS 315/06).

Navyše treba dodať, že po podaní obžaloby rozhodoval okresný súd o väzbe sťažovateľa až v rámci predbežného prerokovania obžaloby 6. augusta 2007. Po uplynutí lehoty posledného predĺženia väzby (17. júna 2007) až do 6. augusta 2007 trvala väzba sťažovateľa zrejme len na tom základe, že prokurátor 14. mája 2007 podal obžalobu (§ 76 ods. 5 Trestného poriadku), teda bez akéhokoľvek rozhodnutia súdu. Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že «v zmysle čl. 17 ods. 5 ústavy, resp. čl. 5 ods. 1 dohovoru nemôže byť titulom pre držanie vo väzbe znamenajúce obmedzenie osobnej slobody len skutočnosť, že bola podaná obžaloba, bez toho, aby sa o ďalšom trvaní väzby výslovne konajúcim súdom rozhodlo ešte pred tým, než uplynie lehota, na ktorú bola väzba v prípravnom konaní naposledy predĺžená (I. ÚS 6/02, I. ÚS 204/05). Samotná skutočnosť, že vec bola postúpená súdu, nie je postačujúca pre splnenie kritéria „zákonnosti“ väzby v zmysle čl. 5 ods. 1 dohovoru a nemôže bez príslušného súdneho rozhodnutia odôvodniť ďalšie trvanie väzby» (Stasaitis c. Litva z 21. marca 2002, § 59 až § 61).

Možno urobiť predbežný záver, že uplatnená požiadavka sťažovateľa na jeho okamžité prepustenie z väzby je dôvodná. Napriek tomu nebolo možné prikázať krajskému súdu, aby sťažovateľa prepustil. Je to tak preto, že krajský súd v konaní o sťažnosti prokurátora proti uzneseniu okresného súdu z 3. mája 2007 už nie je príslušný o väzbe sťažovateľa rozhodovať. Z rovnakého dôvodu neprichádza do úvahy ani vrátiť vec krajskému súdu na ďalšie konanie (čo sťažovateľ správne ani nepožaduje).

Z uvedených dôvodov ústavný súd tejto časti sťažnosti nevyhovel (bod 4 výroku nálezu).

Ako to vyplýva z už uvedených úvah, právomoc rozhodovať o väzbe sťažovateľa má teraz okresný súd konajúci o merite trestnej veci. Preto ústavný súd prikázal okresnému súdu okamžite prepustiť sťažovateľa z väzby. Nebolo totiž možné pripustiť, aby protiústavné obmedzenie osobnej slobody sťažovateľa ďalej pokračovalo (bod 2 výroku nálezu).

Z dôvodu náhrady trov právneho zastúpenia priznal ústavný súd úspešnému sťažovateľovi čiastku 9 444 Sk, a to za tri úkony po 2 970 Sk a za tri režijné paušály po 178 Sk, ktoré je krajský súd povinný zaplatiť do jedného mesiaca od právoplatnosti nálezu (bod 3 výroku nálezu).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. októbra 2007